

ИЗГРАДЊА МЛЕКАРСКЕ ИНДУСТРИЈЕ У СВЕТУ УЗ ПОМОЋ УНИЦЕФА

Дечји фонд Уједињених Нација — УНИЦЕФ, у настојањима да помогне деци опустошених земаља у прошлом рату, пролазио је за протеклих 10 година разне фазе своје активности. Од хитних помоћи у артиклима исхране, највећим делом обраног и пуномасног млека у праху, који је у почетку доминирао његовом делатношћу, он је постепено мењао своју садржину помоћи, преко сировина за одећу и обућу, опреме за здравствене установе, ка широким програмима изградње млекарске индустрије и са хитних помоћи постепено прелазио на дугорочне програме.

Један од првих дугорочних програма делатности Уницефа био је програм изградње млекара за пастеризацију млека и фабрика за производњу млечног праха, замењујући на тај начин испоруку огромних количина млека у праху домаћом млекарском индустријом и обезбеђење сталних количина здравог млека из домаће производње. Значај овога подухвата је огроман, јер је он ефикасно помогао у борби за смањење смртности код деце широм света.

Од своје прве алокације за изградњу млекара у 1949 години па до данас, УНИЦЕФ је помогао изградњу 165 објеката. У 27 земаља Европе, Азије и Латинске Америке већ раде 124 млекаре и 16 фабрика за производњу млека у праху обезбеђујући деци ову, за њихов развој најважнију животну намирницу. По овом програму 135 конзумних млекара треба да снабдева децу здравим течним млеком, 27 производиће млеко у праху, а по 1 фабрика производиће рибље брашно, биљно млеко од соје и храну за малу децу, бебе. Када сви ови објекти буду у погону, око 4.000.000 деце, трудница и дојиља користиће бесплатно или по приступачним ценама млеко и дечју храну произведену у овим погонима.

Највећи број млекара опремљених од УНИЦЕФ-а постоје у Европи, за коју је и био створен програм унапређења млекарства. (Пољска, Чехословачка, Финска, Југославија, касније Грчка, Италија, Француска и Турска), 28 их је одређено за Латинску Америку од Мексика до Чилеа, 5 за земље Источног Средоземља и још за Нигерију, Индију и Индонезију. За изградњу млекара УНИЦЕФ је пружио помоћ у опреми, и то од сабирних станица, транспортних средстава, лабораторија за контролу млека, усавршавање кадрова, до конзумних млекара за пастеризацију и фабрика за производњу млечног праха. Ма где да су подигнуте, ове су млекаре имале озбиљни утицај на проширење млекарске индустрије, унапређење сточарства, просвећивање радника у њима, сељака у околини и потрошача, а посебно значајан утицај на побољшање дечјег здравља.

Интересантна је чињеница да у недостатку протеина у дечјој исхрани, поред изградње млекара, УНИЦЕФ помаже изградњу једне пробне фабрике за производњу рибљег брашна, које ће се моћи употребити приликом печења хлеба, или ће се мешати са храном да обогати оброке школске деце протеинима. Изградња фабрике почеће ове године.

Фабрика за производњу биљног млека подигнута је у Индонезији. Она ће од зрна соје и кикирикија производити млеко у праху, јевтину и обимну храну, која је у овој немечној земљи озбиљан проблем за дечју исхрану. Очекује се да ће ова фабрика прорадити за шест месеци и да ће послужити као пробни пројекат за развој и изградњу сличних фабрика у осталим деловима света.

У Чилеу ће се производити за малу децу храна високог квалитета, уз помоћ Фонда.

Млекаре грађене уз помоћ Уницефа обрађују млеко добијено од коза, оваца, бивола и крава. Неколико интересантних примера приказује борбу за обезбеђење здравог млека деци широм света.

На Малти, великом острву у Средоземном Мору, млеко се добија само од коза.

Исхрана непастеризованим козјим млеком у прошлости, које је било заражено клицама, проузроковала је многе случајеве тешке грознице код деце и одраслих. Данас млекара помогнута опремом Уницефа пастеризује све млеко на острву, и случајеви оболења од грознице потпуно су ишчезли.

Прва фабрика за производњу млечног праха од бивољег млека прорадила је пре неколико месеци у Ананду, северно од Бомбаја у Индији. Уницеф је такође помогао изградњу фабрике за млеко у праху од бивола и у Египту. Због повећане потрошње и успешног утршка вишкова производње очекује се, да ће се цена за потрошаче за наредних пет година смањити за око 20%.

У Ираку је такође подигнута модерна млекара уз помоћ Уницефа за конзумно млеко.

Никарагва, мала државица Средње Америке, завршила је 1954 г. своју прву млекуру за пастеризацију и производњу млека у праху, у граду Манагуи. Пре него што је ова фабрика почела са радом, велике количине млека биле су проблематичне у здравственом погледу, а квалитет је био на врло ниском нивоу. Пољопривредна домаћинства у сезони кишног годишњег периода губила су 5—8.000 галона млека због недостатка средстава за обраду и прераду. Захваљујући помоћи Уницефа овај се вишак сада обезбеђује као залиха за доцнију употребу у облику праха, затим се шаље у крајеве где нема довољно млека, или се чува за продају у Манагуи у сушном периоду годишњег доба. Откада је ова млекара прорадила, потрошња млека у Никарагви учворостручила се. Тако је обезбеђено 40.000 деце и мајки млеком и млечним производима из ове фабрике. Захваљујући овом успеху предвиђа се подизање још шест нових млекара у земљи за обраду млека, сира и осталих млечних производа.

Подизање ове фабрике је леп пример сарадње Државне сточарске задруге, Уницефа и других организација. Институт за међународни развој у Никарагви увезао је 700 крава од октобра 1954 г. више него што се у историји ове мале земље памти. Институт помаже одгајање стоке, електрификацију у вези са млекарством, а ФАО даје помоћ у стручњацима. Заједничка сарадња и Уницефова помоћ допринели су, да се оваква млекара изгради бар за пет година раније, него што би то сама влада предузела. Финансијски ефекат је следећи: Задруга је уложила 125.000 долара за изградњу, а УНИЦЕФ је дао 115.000 долара у опреми.

Ако се посматра напредак млекарства у нашој земљи, види се да је озбиљно потпомогнут од Уницефа, како стимулативно тако и материјално, опремом коју не производи наша индустрија. Три фабрике за производњу млека у праху: Осијек, Жупања и Мурска Собота и 13 мањих и већих конзумних млекара за пастеризацију млека које су пуштене у рад или су у току изградње: Београд, Нови Сад, Ниш, Крагујевац, Земун, Загреб, Ријека, Љубљана, Ново Место, Сарајево, Бања Лука, Скопље и Прилеп, говоре о солидном темељу који је уз помоћ Уницефа постављен нашој млекарској индустрији. Треба водити рачуна о великом броју модерно опремљених сабиралишта уз главне млекаре, на да се разуме сва величина ове помоћи.

Интересантан је покушај Завода за трансфузију крви у Београду који уз помоћ машина за сушење плазме примљених од Уницефа, суши мајчино млеко у прах за потребе болесне дојенчади. Продукција је ограничена, и ово се млеко издаје само

по рецепту лекара. У летњим месецима је нарочито велика потражња мајчиног млека, па се на основу искустава зна, да се она мора Припремати и сачувати још у зимским месецима. Прикупљање мајчиног млека и његово сушење у прах пружио је досад очигледне користи у заштити и лечењу мале деце.

Уницефова улога у изградњи светске млекарске индустрије јесте да обезбеди опрему и друга средства која се не могу наћи у дотичној земљи, ради обезбеђења здравог млека свој деци. Допринос заинтересованих земаља уз добијену помоћ од Уницефа већа је око пет пута него што је пружа сам Уницеф, јер она има првенствено стимулативни карактер. Постоје међусобни уговори за одређени временски период, у ком су земље које су примиле помоћ обавезне да извесну количину млека поделе сиромашној деци бесплатно. То се обично чини преко школских кухиња или дечијих установа.

Од почетка свог рада Уницеф је поделио као помоћ око 700 милиона фунти млека у праху деци у целом свету. Данас многе земље захваљујући унапређењу и развоју своје млекарске индустрије, саме добрим делом обезбеђују потребне количине млека деци и грађанству, ослобађајући Уницеф да ефикасно делује у другим деловима света, где је овај важан артикал дечје исхране неопходан.

Инж. Ђуро Докмановић, Загреб

ПОТРОШЊА МЛИЈЕКА У ЕНГЛЕСКОЈ

Енглеска припада у ред земаља с великом потрошњом млијека. Укупну потрошњу ковзумног млијека по годинама приказује ова табела.

Година	Укупна потрошња милијуна-литара
1933/34	2.983
1938/39	3.451
1950/51	6.232
1953/54	6.048
Дневна потрошња по глави становника износи:	
1933/34	223 г
1938/39	243 „
1950/51	417 „
1954/55	395 „
У осталим неким земљама потрошња млијека год. 1953/54 износила је:	
Шведска	589 г
САД	430 „
Данска	357 „

Наредбом Владе Енглеске број 385 од год. 1954. максимирани су продајне цијене млијека за 1 пинт (567 грама), и то:

1. обично пастеризовано млијеко	7 пенија
2. пастеризовано млијеко од туберкулинизираних крава	7 ¹ / ₂ „
3. стерилизовано млијеко	7 ¹ / ₂ „
4. хомогенизовано млијеко	7 ¹ / ₂ „
5. само охлађено млијеко од крава које су негативно реагирале на туберкулинску пробу.	8 ¹ / ₂ —9 пенија